

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1620 usque ad annum 1623

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118855

§. 13. Christianus Brunsvicensis Dux Pseudo-Episcopus Halberstadiensis
Hæchstæ a Tillio cæsus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67344](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67344)

Sæc. XVII. poterant: Ipsa etiam Landgravii civi-
A. C. 1622. tas militum direptioni ac libidini fuis-
 set exposita, nisi Dux Saxo-Vinariensis
 hisce prædonum ausibus sese op-
 posuisset: Horum tamen cruentas
 manus haud effugere poterat ipsemet
 Landgravius, nullius criminis, nisi de-
 biti in Cæsarem obsequii reus: quam-
 vis enim per occultas vias secederet,
 in via tamen agnitus, a truculento mi-
 lite captus in arcem deducitur, ubi
 autem Tillium pro liberando Landgra-
 vio instare compererat Mansfeldius,
 illum Manheimium in custodiam secum
 abduxit, cujus postremum agmen Til-
 lius, qui fugientem strenue insequeba-
 tur, ingenti clade affectit, magna etiam
 prædæ parte hostibus erepta, quæ eo
 opulentior erat, quo Mansfeldiani la-
 tronum more in stipendii vicem præ-
 dandi impunitatem nacti, pauperum
 & Ecclesiasticorum spoliis magis, quam
 causæ partium studebant.

§. XIII.

*Christianus Brunsvicensis Dux, Pseu-
 do - Episcopus Halberstadiensis
 Hæchstæ a Tillio cæsus.*

*Bellus Laur.
 Austr. l. 6.
 Annal. Boic.
 Adlzreit.
 p. 3. l. 7.*

Dum hæc in Palatinatu gerebantur,
 Christianus Brunsvicensis Dux, qui
 pariter bellandi artem in prædandi dex-
 teri-

teritate collocaverat, devastata Westphalia trans Visurgum fructo ponte portatili in ditionem Moguntinam cum suo exercitu populabandus irrumperet; a Palatino enim jussus erat, ut rebus jam in Westphalia præclare gestis sese cum Mansfeldio jungeret: obstabant equidem Hispani, Colonienfes, & Neoburgici Ducis, qui recens accesserat, milites; nihilominus destructis pontibus Halberstadienses haud ultra insequi poterant, in Westphalam tamen reversi nullo ferme negotio recepereloca, quæ illi a tergo tenui præsidio munita reliquerant; Hispani vero e Sufato, Hammonia, Albena, aliisque oppidis, ejecto milite præfidiario totam Marchiam Halberstadianis copiis liberarunt. Christianus econtra Fuldensem Principatum, Coburgensem Ducatum, totamque Weteraviam rapinis, incendiis, & vastationibus emensus, capta Ursalia Moguntinam Diæcesin ingrediebatur, militibus suis crudelitate plusquam barbara longe lateque vastitatem inferentibus: Nondum Mænus junctus erat pontibus, quorum beneficio Mansfeldius sese Halberstadiensi jungere potuisset: interea vero ejusdem Bellidux Knipphusius Hæchstam intercipere parabat, a præfidiariis strenue rejectus, globoque per

Sæc. XVII.
A. C. 1622.

*Blanc. Hist.
de Bav. t. 4.
Barre hist.
d' Allem.
pag. 526.*

Sæc. XVII. per cubitum penetrante faucibus re-
A. C. 1622. verti cogebatur: altera die cives
 juxta ac præfidiarii, totius Halber-
 stadiani exercitus conspectu territi, ac
 naviculis in adversam Mæni ripam pro-
 fugi, urbem omni defensione vacuum
 hosti reliquerunt: ceteri vero, quibus
 vel fugiendi animus vel opportunitas
 deerat, ab irruente milite interfecti
 fuere, cunctaque suppellex adhuc reli-
 qua in prædas redacta est: Sequenti
 die ipsemet Brunvicensis Dux cum suo
 exercitu urbem ingrediebatur, pagis
 oppidisque ferme omnibus miserrime
 continuato incendio conflagentibus:
 quæ tam barbara inhumanitas cladem
 non procul abesse præfagiebat. Exci-
 tabatur pauperum ejulatibus Maximilianus
 Bavarix Dux, cujus jussu Tillius
 adscito Hispanorum auxilio Eque-
 stres turmas Halberstadio opposuit:
 Velitationibus res adhuc agitabatur,
 adversa Tillii fortuna, unde Halber-
 stadio crevit animus, qui impedimen-
 tis trans Mænum missis, ut proximæ
 cladis timore magis quam ipsa clade
 Bavaros obrueret, universas vires præ-
 lli avidas in conspectum dedit: vicif-
 sim Tillius capta Rudelheimiana arce
 opportunam explicandis copiis suis pla-
 nitiem nactus est, ubi belli tormenta
 tam dextere collocaverat, ut decussa-
 tim

tim directi in hostem ictus nunquam Sæc. XVII.
 innoxie caderent. Jam ergo die octava A. C. 1622.
 Junii in conspectu utraque acies erat,
 cum prior Tillius die vigesima Junii in
 hostem moveret, primaque tormento-
 rum explosione Halberstadienses Equi-
 tum cohortes continenti cæde proster-
 neret. Pugnatum acriter juxta ac
 cruenta, sextaque jam hora mutuas
 inter cædes effluxerat, cum Halber-
 stadius animo fractus, suorumque Tri-
 bunorum impulsu deceptus, peditibus
 suis fortiter adhuc dimicantibus, co-
 pias noctis beneficio per amnem sub-
 duci præciperet: Hæc jussio velut
 desperatæ victoriæ, imminentisque cla-
 dis inditium credebatur: mox turbida
 oritur conclamatio, sequitur ordinum
 confusio, ac tandem laxis habenis ef-
 fusa e prælio fuga: Equitatus turma-
 tim ad Hæchstæ pontem convolat,
 cumque non modo pons fugientes, sed
 ne amnis quidem caperet, suaque a-
 gmina improvide subinde cumularent,
 equites mille quingenti, peditesque
 magno numero graves armis, & præ-
 lio ac fuga debilitati gurgitibus hau-
 riebantur, ipso etiam Löwensteinio
 Comite submerso: ipse vero Halber-
 stadius unacum Ottone Hermano Co-
 mite Stirumio & exigua Equitatus
 parte ægre in adversum littus natando
 eva-

Sæc. XVII. evasit, Bensfeldium profugus. Hære-
A. C. 1622. bat in tergis fugientium peditum vi-
 ctor Tillius, a quo, non minus quam
 a piscatoribus & agricolis ex adverſa
 ripa collocatis maximo numero maſtati
 captique ſunt. Ii vero, qui ſe Cron-
 bergam ex fuga receperant, trucidati,
 qui autem Aſchaffenburgum Mildeni-
 burgum & Amerbachium, capti fuere.
 Poſtea recuperato Ladenburgo Comes
 Thelenius Tilli juffu Höchſtam urbem
 deditioe cepit, interemtis præſidiariis;
 arcem vero Præfectus tradere renue-
 bat, vi tamen admota deditio facta eſt:
 Tillius equidem præſidiariis vitæ ve-
 niam dare paratus erat, obſtitit tamen
 Einottus Tribunus, qui hoſce latrones
 venia indignos cenſebat, eo quod paulo
 ante nulla habita ſexus aut ætatis ra-
 tione in infantes infantulos & imbelles
 fœminas immaniter ſæviiffent, ac inſu-
 per decrepitæ jam ſenectæ Monachum
 amputatis virilibus (fœdum dictu) e-
 maſculaffent. Demum parta hac vi-
 ctoria, ac quinque Jeſuitis quos Bruns-
 vicenſis Dux Paderborna captivos ab-
 ſtraxerat, libertati aſſertis, Tillius in
 Intuergos, Corduba vero Oppenhei-
 mium copias ſuas reduxere: Cecidere
 in hoc prælio plusquam octo Bruns-
 vicenſium millia, cunctaque belli
 tormenta, Sarcinæ & prædæ in Weſt-
 phalia

phalia corrasæ victoribus cessere: Ex *Sæc. XVII.*
 Austriacis cæsi nonnisi trecenti triginta *A. C. 1622.*
 quinque numerati sunt. Tantulo im-
 pendio ingens victoria stetit.

§. XIV.

Mansfeldius a Tillio profligatus.

Gemina hac clade perculsus Frideri- *Annal. Boic.*
 cus rebus suis desperare cæperat, *l. 6.*
 ex adverso Mansfeldius inde efferatior
 factus, Lorsche Monasterium invadere
 statuit, quo comperto Tillius unacum
 Anholtii Comitibus exercitu eundem stre-
 nue insecutus, postremum illius agmen
 invasit; cum autem Mansfeldius con-
 citatis festinatione copiis in Sylvam
 sese reciperet, Tillius tres legiones &
 Croatarum turmas fugientibus insistere
 iussit: mox autem tanta orta est inter
 Mansfeldianos confusio, ut ruptis Or-
 dinibus diffugerent, desideratis suo-
 rum plusquam mille quingentis, mul-
 tisque captis, quos inter præcipui e-
 rant Fridericus Comes Birckensfeldius,
 Philippus Mansfeldius Comes & Gol-
 steinius Tribunus. Parum absuit, quin
 Fridericus ipse Palatinus in Croatarum
 manus veniret: quo tamen periculo
 defunctus Manheimium secessit, una-
 cum Mansfeldio, qui Ludovicum Haf-
 sæ Landgravium ibidem in custodia
 deten-